

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/234
KARAR NO : 2021/357
KARAR TR : 07/06/2021

ÖZET: Davalı dare tarafından, davacı adına düzenlenen ve tahsilat makbuzuyla ödenmiş bulunan Hat Bakım ve İletme Bedelleri, Kanalizasyon Harcamalarına Katkı, Su Tesisleri Harcamalarına Katkı, Su Tesisleri Harcamalarının İadesi istemli davanın, idareyle ilgili arasında abonman sözleşmesiyle kurulan özel hukuk ilişkisi çerçevesinde ve hizmet karşılığında maliyet-kâr esasına göre alınan bir ücret olması nedeniyle ADL YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : G.T. n . Polisaj Gıda Kromaj Tem.Ür. th. hr.San.Tic.Ltd. ti.
Vekili : Av. H.H.
Davalı : Manisa Su ve Kanalizasyon dairesi Genel Müdürlüğü (MASK)
Vekili : Av. E.B.G.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkili şirket tarafından yapılan Manisa İl, Yunusemre İlçesi, Muradiye Mahallesi'nde bulunan Sultan-3 sitesindeki konutlara ilişkin iskan ruhsatı müracaatında bulunduğunu; 14/11/2019 tarihinde Manisa Büyükşehir Belediyesi Maski Su ve Kanalizasyon dairesi Genel Müdürlüğü tarafından Hat Bakımı ve İletme Bedeli ve Kanalizasyon Harcamalarına katılma payı için 115.699 TL, Su Tesisleri Harcamalarına katılma payı için 76.327,92 TL, Su Tesisleri Harcamaları için 681,25 TL olmak üzere toplam 192.708,17 TL'nin tahsil edildiğini; ancak bu tahsilatın yasal bir dayanağının olmadığını ve alınan bu paraların yasal faizleriyle iade edilmesi gerektiğini içeren 22/01/2020 tarihli bir ihtarnamenin davalı idareye gönderildiğini; MASK tarafından bu ihtarnameye 11/02/2020 tarihinde verilen cevapta "Kanalizasyon ve Çeme Suyu Tesisleri Harcamalarına Katılma Payları 29.05.1981 gün ve 17354 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu ve 09.05.1985 gün ve 18749 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 3194 sayılı mar Kanununun ilgili maddeleri kapsamında alınmakta olup tahsil edilen bedeller içerisinde herhangi bir hat bakım ve iletme bedeli bulunmamaktadır." denildiğini ileri sürerek, 14/11/2019 tarihinde tahsil edilen 192.708,17 TL'nin bankaların uyguladığı yüksek mevduat faizi ile birlikte iadesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYU MAZLIK MAHKEMESİNİN KARARI

A. Adli Yargıda

2. **Manisa 6. Asliye Hukuk Mahkemesinin 09/10/2020 tarihli ve E.2020/274, K.2020/50 sayılı kararı ile**, davada; taraflar arasındaki uyuşmazlık atık su bedeline ilişkin olmadığı gibi taraflar arasında abonelik sözleşmesinin bulunmadığı, davalı idarece iskan ruhsatı verilmesi amacıyla katılım payı ve hat bakım ücretleri başlıca ile tahsilatlarında bulunulduğu, yapılan ödemeler kapsamında iskan ruhsatının verildiği, bu haliyle hat bakım ve kanalizasyon ücreti alınması yönündeki idari nitelikteki iskan raporunun unsurunu oluşturduğu, bu haliyle davacı firmadan tahsil edilen katılım payının 3194 Sayılı Kanun'un 23. maddesinden mi yoksa 2464 Sayılı Kanun'dan mı kaynaklandığı hususunu inceleyip değerlendirme yapma konusunda karar verme görev ve yetkisinin idari yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle, açılan davanın, adli yargının görev alanına girmeyip bu davada idari yargının görevli olduğu anlaşılmakla dava dilekçesinin HMK 114/1b ve 115/2 fıkrası gereğince dava artı yokluğundan usulden reddine karar verilmiş, bu karar kesinleşmiştir.

3. Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Manisa 1. İdare Mahkemesinin 08/03/2021 tarihli ve E.2021/31 sayılı kararı ile**, davacının davalı idareden iadesini talep ettiği dava konusu KDV dahil Hat Bakım İletme Bedeli, Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı ile Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı ücretlerinin; davalı idare ile davacı şirket arasında 12/04/2018 tarihli abonelik sözleşmesiyle kurulan özel hukuk ilişkisi çerçevesinde ve davalı idarece yapılan hizmetin karşılıklı olarak maliyet-kar esasına göre davalı idarece belirlenen ve aktarımı yapılan tarifeye dayanılarak alınan bir ücret olduğu anlaşıldığından sözleşme kaynaklı uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kurulu ve İle ilgili Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin Uyuşmazlık Mahkemesinin kararına kadar ertelenmesine karar verilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

5. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "*Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları*" başlıklı 15. maddesinin (d) bendinde, özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak; vergi, resim ve harç dışındaki özel hukuk hükümlerine göre tahsili gereken doğalgaz, su, atık su ve hizmet karşılıklı alacakların tahsilini yapmak veya yaptırmak belediyenin yetki ve imtiyazları arasında sayılmıyken, 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon Dairesi Genel Müdürlüğü Kurulu ve Görevleri Hakkında Kanun'un 1. maddesi ile, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gereken her türlü tesisi kurmak, kurulu olanları devralmak ve bir elden işletmek üzere İstanbul Büyükşehir Belediyesine başlıca müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluş olarak İstanbul Su ve Kanalizasyon Dairesi Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

6. 2560 sayılı Kanun'un "*Görev ve Yetkiler*" başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi şöyledir:

"kullanılmı sular ile ya da sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararlı bir biçimde toplanması yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakılacakları noktaya kadar her türlü tesisin inşaat ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek", (d)

bendinde ise, "su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak,"

7. "Gelirler" başlıklı 13. maddesinin (a) bendinde, su satışı ve kullanımı suların uzaklaştırılmasına karşılık, tarifesine göre abonelerden alınacak ücretler, (b) bendinde, Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca, su ve kanalizasyon tesislerinden yararlananlardan ilgili belediye adına alınacak katılma payları SK'nin gelirleri arasında sayılmıştır.

8. "Tarife tespit esasları" başlıklı 23. maddesi öyledir:

"Su satışı, kanalizasyon tesisi bulunan yerlerdeki kullanımı suların uzaklaştırılması, septik çukurların boşaltılması giderleri için ayrı tarifeler yapılır. Bu tarifelerin tespitinde yönetim ve işletme giderleri ile, amortismanları doğrudan gider yazılan (aktifte tirilmeyen) yenileme, ıslah ve tevsi masrafları ve %10'dan fazla olmayacak nispetinde bir kâr oranı esas alınır. Tarifelerin tespiti ile tahsilatla ilgili usul ve esaslar bir yönetmelik ile belirlenir."

9. Aynı Kanun'un ek 5. maddesinde ise, "Bu Kanun'da büyük şehir belediyelerinde de uygulanır." hükmüne yer verilmek suretiyle, söz konusu Kanun'un hükümlerinin tüm büyük şehir belediyelerinde geçerli olacaktır.

10. Atık su altyapı tesisleri ile evsel katı atık bertaraf tesislerinin kurulması, bakımı, onarımı, işletilmesi, kapatılması ve izlenmesi, bu tesislerle ilgili olarak verilen tüm hizmetleri karşılayabilecek tam maliyet esaslı tarifelerin; atıksu altyapı yönetimleri, büyük şehir belediyeleri ve belediyeler tarafından belirlenmesi, ayarlanması ve uygulanması yoluyla çevresel altyapı hizmetlerinin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla hazırlanan ve Resmi Gazete'nin 27/10/2010 tarih ve 27742 sayısında yayımlanarak yürürlüğe giren Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar ile Kin Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 4. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde,

Yönetmeliğin uygulanmasında abone kavramının "su ve atıksu ve katı atık hizmetlerinden faydalanan ve/veya faydalanan gerçek veya tüzel kişiyi" ifade ettiği;

11. "Abonelik" başlıklı 10. maddesi öyledir:

"Atıksu altyapı yönetimlerinin hizmet vermeye yükümlü olduğu tüm gerçek ve tüzel kişilerin abone olması zorunludur."

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk inceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler Ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/06/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuru bulunmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın incelenmesi

13. Raportör-Hakim Gül en AKAR PEHL VAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ 'nin ve Damı tay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

14. Dava, davacı irket tarafından yapılan Manisa li, Yunusemre lçesi, Muradiye Mahallesinde bulunan Sultan-3 sitesindeki konutlara ili kin yapılan iskan ruhsatı müracaatı esnasında 14/11/2019 tarihinde MASK tarafından tahsil edilen Hat Bakım letme Bedeli ve Kanalizasyon Harcamalarına katılma payı için KDV dahil 115.699 TL, Su Tesisleri Harcamalarına katılma payı için KDV dahil 76.327,92 TL, Su Tesisleri Harcamalarına katılma payı için KDV ile vergi ve di er amme alacakları dahil 681,25 TL olmak üzere toplam 192.708,17 TL'nin tahsil edildi i tarihten itibaren bankaların uyguladı ı en yüksek mevduat faizi ile birlikte istirdadına karar verilmesi istemiyle açılmış tır.

15. Somut olay ve mevzuat hükümleri birlikte irdelendi inde, davalı MASK tarafından davacıdan tahsil edilmi olan paraların gerek su ve kanalizasyon hizmetlerinin özel bir kanun ile düzenlenmi olan MASK tarafından tesis edilmi olması, gerekse de taraflar arasında bir abonelik ili kisinin bulunması hususları birlikte de erlendirildi inde, söz konusu katılma payının, idareyle ki i arasında abonman sözleşmesiyle kurulan özel hukuk ili kisi çerçevesinde ve hizmet kar ılı nda maliyet-kâr esasına göre idarece belirlenen tarifeye dayanılarak alınan bir ücret oldu unun görüldü ü; anılan bedellerin iadesi istemiyle açılan i bu davanın görüm ve çözümünün de adli yargının görev alanına girdi i sonucuna varılmış tır.

16. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Manisa 1. dare Mahkemesinin ba vurusunun kabulü ile Manisa 6. Asliye Hukuk Mahkemesinin 09/10/2020 tarihli ve E.2020/274, K.2020/50 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmi tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGININ GÖREVL OLDU UNA,

B. Manisa 1. dare Mahkemesinin BA VURUSUNUN KABULÜ ile Manisa 6. Asliye Hukuk Mahkemesinin 09/10/2020 tarihli ve E.2020/274, K.2020/50 sayılı GÖREVS ZL K KARARININ KALDIRILMASINA,

07/06/2021 tarihinde, OY B RL LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükürü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Biol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN